

Hvilke kvalitetskrav stiller Arbeidstilsynet til HMS- opplæringen?

- Hvordan fører Arbeidstilsynet kontroll med kravene?

Ingrid Finboe Svendsen
direktør, Arbeidstilsynet

**”Vi tilbyr HMS-kurs for arbeidsgivere. Hva passer best, tidsrommet
09.00-11.00 eller 13.00–15.00?”**

To timer på kurs - og utlært?

En utfordring!

Krav til HMS-opplæring

- **Verneombud og arbeidsmiljøutvalg:** Arbeidsmiljøloven § 6-5
 - Forskrift om verneombud og arbeidsmiljøutvalg (krav til innhold og varighet)
- **Arbeidsgivere:** Arbeidsmiljøloven § 3-5
 - Tydeliggjør arbeidsgivers ansvar
 - Veiledningen "Arbeidsgivers plikt til å gjennomgå opplæring HMS-arbeid" er utarbeidet i samarbeid med partene. Utdyper hva som bør inngå i opplæringen

Arbeidsgiver – øverste leder

- Plikten til opplæring er **personlig** og kan IKKE delegeres
- Opplæringen skal gjennomføres på en måte som er **tilpasset** virksomheten
- Stilles ikke konkrete krav til antall timer
- Stilles ikke konkrete krav til opplæringen innhold

Hva viser nyere forskning?

FaFo undersøkelsen 2009:

- Tre av fire daglige ledere har gjennomført opplæring i HMS
- Flere enn 75 % har rutiner for opplæring av andre ledere i egen virksomhet enn daglig leder
- Opplæringen varierer i omfang, men en relativt stor andel har opplæring på tre dager eller mer
- Om lag 1/3 av de spurte arbeidsgiverne i undersøkelsen velger kurs med varighet på én dag eller kortere
- En av fire daglige ledere har ikke opplæring i HMS

Konklusjon: Et klart forbedringspotensial når det gjelder opplæring i tråd med lovkravene

Arbeidstilsynets rolle - veiledning

- Vi veileder i stor grad om:
 - hva opplæringen bør inneholde knyttet til utfordringene i virksomhetens bransje
 - at kurset skal være tilpasset den enkelte virksomhet
 - at suksesskriteriet for god HMS er at flere ledere enn øverste leder bør få HMS opplæring

Arbeidstilsynets rolle - kontroll med kravene

- Arbeidstilsynet fører kontroll med at arbeidsgivere og verneombud har opplæring
- Arbeidstilsynet fører kontroll med hvordan arbeidsgivere *utøver* HMS-arbeidet med basis i lov og forskrifter
- HMS-opplæring er tema i tilsynene i flere nasjonale prosjekter

Tilsynserfaring 2009

- Tre nasjonale prosjekt har hatt HMS- opplæring som *obligatorisk* tema – til sammen 2 200 tilsyn
- I virksomheter hvor arbeidsgiver ikke har dokumentert HMS- opplæring ble det reagert:
 - 488 varsel om pålegg (arbeidsgiver må gjennomføre HMS- opplæring)
 - 391 pålegg
 - 49 varsel om tvangsmulkt
 - 22 vedtak om tvangsmulkt
 - 2 tvangsmulker har begynt å løpe

Metodeutvikling

- AT Nord-Norge har i 2008 – 2010 arbeidet med å utvikle en hensiktsmessig tilsynsmetode som kan anvendes i tilsyn der vi ønsker konkrete vurderinger av hvordan arbeidsgivers ledelse påvirker arbeidsmiljøet
- Metodikken søker å bidra til bevisstgjøring av ledere og deres måte å utøve ledelse på, dvs. ledelse i forhold til:
 - å skaffe seg tilstrekkelig innsikt i arbeidsmiljøet i virksomheten og aktuelle dilemmaer i arbeidshverdagen
 - å gjøre de riktige valgene og prioriteringene i forhold til denne innsikten
 - å bli ansvarliggjort til faktisk handling og gjennomføring av HMS-arbeid og en arbeidsmiljøvennlig drift

Framover?

15.04.2010